

Svet
Evropske unije

Bruselj, 24. november 2023
(OR. en)

15658/23

LIMITE

JAI 1517
COPEN 400
RELEX 1346
IPCR 62
COJUR 57

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. predh. dok.:	13632/23
Zadeva:	Pravosodni odzivi in boj proti nekaznovanju v zvezi z zločini, storjenimi v povezavi z agresijo Rusije v Ukrajini – stanje

V prilogi vam pošiljamo dopis predsedstva o navedeni zadevi.

**Pravosodni odzivi in boj proti nekaznovanju v zvezi z zločini, storjenimi v povezavi z agresijo
Rusije v Ukrajini – stanje**

Od začetka ruske vojne agresije v Ukrajini Svet redno prejema informacije o stanju v zvezi s pravosodnimi odzivi in bojem proti nekaznovanju. Zadnje informacije o stanju so bile pripravljene za sejo Sveta, in sicer v dokumentu 13632/23, v katerem je zlasti izpostavljeno, da je začel delovati Mednarodni center za pregon kaznivega dejanja agresije proti Ukrajini (ICPA) in da je bila pri Eurojustu razvita zbirka dokazov o najtežjih hudodelstvih, ki zadevajo mednarodno skupnost kot celoto (CICED), izpostavljeni pa so tudi ministrska konferenca, ki je bila 11. septembra v Rigi, konferenca udeležencev registra škode, ki je bila 12. septembra 2023, prav tako v Rigi, ter napredek v zvezi z zakonodajnimi instrumenti.

Evropski svet je na zasedanju 26. in 27. oktobra znova poudaril, da morata Rusija in njeno vodstvo v celoti odgovarjati za izvajanje vojne agresije v Ukrajini in druga najhujša kazniva dejanja po mednarodnem pravu. Pozval je k nadaljevanju dela, tudi v okviru vodilne skupine, v zvezi s prizadevanji za ustanovitev sodišča za pregon kaznivega dejanja agresije v Ukrajini, ki bi imelo čim širšo mednarodno podporo in legitimnost, in za vzpostavitev prihodnjega odškodninskega mehanizma. Izrazil je tudi podporo delu Mednarodnega kazenskega sodišča ter obsodil ruske poskuse spodkopavanja njegovega mednarodnega mandata in delovanja.

Predsedstvo želi v okviru priprav na sejo Sveta PNZ 4. decembra delegacije opozoriti na naslednje vidike:

Še naprej se povečuje podpora dejavnostim, ki jih izvajata skupna preiskovalna skupina (JIT) v zvezi z domnevnimi najtežjimi mednarodnimi hudodelstvi, storjenimi v Ukrajini, in ICPA; oba je ustanovil Eurojust, ki jima tudi pomaga.

Europol se je 5. oktobra kot udeleženec pridružil skupni preiskovalni skupini, da bi članom JIT nudil analitično in forenzično podporo, zlasti na področju obveščevalnih podatkov iz javnih virov (OSINT). S to pridružitvijo je zagotavljanje usklajene podpore Eurojusta in Europa nacionalnim organom, ki preiskujejo najtežja mednarodna hudodelstva v Ukrajini, vidno napredovalo. V skladu z Uredbo 2002/838 agenciji sodelujeta pri opredelitvi nadaljnjih praktičnih in dinamičnih mehanizmov sodelovanja.

Eurojust od začetka delovanja ICPA sodeluje s člani ICPA pri opredelitvi strategije pregona z analizo obstoječih dokazov in morebitnih vrzeli. Člani ICPA se tedensko srečujejo v Eurojustu, da razpravljajo o teh zadevah in opredeljujejo dodatne potrebe po podpori, vključno z morebitnimi prihodnjimi prispevki strokovnjakov.

Potem ko je bil 3. marca 2023 s sedmimi nacionalnimi organi skupne preiskovalne skupine (Estonija, Latvija, Litva, Poljska, Romunija, Slovaška in Ukrajina) podpisan memorandum o soglasju, so ZDA uradno napovedale, da bodo ICPA zagotovile 1 milijon USD. Ta finančni prispevek bo usmerjen prek proračunskega instrumenta Unije, ki je zagotovil začetno financiranje (instrumenti zunanje politike). To je nadaljnji korak k internacionalizaciji ICPA. Hkrati si Eurojust prizadeva za postopno uvedbo CICED, h kateri je doslej prispevalo 13 držav, vključno z Ukrajino in ZDA. Špansko predsedstvo še naprej spodbuja vse države članice, naj prispevajo k tej zbirki.

Dejavnosti za razvoj zmogljivosti in strokovnega znanja so se še okrepile. Mreža za področje genocida je 19. oktobra objavila dokument z naslovom „The crime of aggression in the national legislation of EU Member States, Genocide Network Observer States and Ukraine“ (Kaznivo dejanje agresije v nacionalnih zakonodajah držav članic EU, držav opazovalk mreže za področje genocida in Ukrajine). Dokument vsebuje pregled nacionalnih opredelitev kaznivega dejanja agresije v državah članicah EU, državah opazovalkah mreže za področje genocida in Ukrajini ter s tem povezanih določb o pristojnosti. To zagotavlja koristno podlago za delo ICPA, ki dopolnjuje njihova operativna prizadevanja.

Eurojust in Ukrajina skupaj vodita delovni sklop skupine za dialog o nacionalnih preiskavah, katerega cilj je spodbujati razumevanje ključnih izzivov pri nacionalnem preiskovalnem delu in skupno iskanje rešitev na ravni politike. Na drugem sestanku 26. oktobra so bili obravnavani izzivi pri preiskavah, povezani z dokazi, na podlagi prispevkov pristojnih nacionalnih organov, ki sodelujejo v tem delovnem sklopu. V zvezi s tem so bili izpostavljeni postopkovni izzivi, zlasti dopustnost dokazov.

Kar zadeva informacije o mednarodnih kaznivih dejanjih, ki jih zbirajo in hranijo organizacije civilne družbe, se še vedno zdi, da jih je iz različnih razlogov težko šteti za dopustne pred nacionalnimi sodišči, tudi zato, ker se zahteve glede dopustnosti dokazov med državami članicami razlikujejo.

O tej temi so razpravljali predstavniki pravosodnih organov in 20 organizacij civilne družbe iz Ukrajine in partnerskih držav na četrtem *ad hoc* srečanju o vojni v Ukrajini, ki ga je 9. novembra organizirala evropska mreža za preiskavo in pregon genocida, hudodelstev zoper človečnost in vojnih zločinov (mreža za področje genocida). Razprave so se osredotočile na vlogo organizacij civilne družbe pri zbiranju in analizi informacij, tudi o kaznivem dejanju agresije in kaznivih dejanjih, ki jih zagrešijo zasebni vojaški akterji, ter njihovo sodelovanje z nacionalnimi pravosodnimi organi.

V Svetu prizadevanja za ustanovitev sodišča za pregon kaznivega dejanja agresije obravnava Delovna skupina za mednarodno javno pravo (COJUR), ki je o tem razpravljala 6. oktobra. Na mednarodni ravni je vodilna skupina, tj. skupina podobno mislečih držav, forum, v katerem potekajo razprave. Zadnjega srečanja vodilne skupine 16. novembra v Berlinu se je udeležilo 40 držav. Vodilna skupina se bo naslednjič sestala januarja 2024.

Register škode za Ukrajino bo služil kot evidenca zahtevkov in dokazov o škodi, izgubi ali poškodbah zaradi nezakonitih dejanj Ruske federacije v Ukrajini ali proti njej. Tretje srečanje konference udeleženk je potekalo 16. novembra v Strasbourgu. Na njem je bilo v odbor registra izvoljenih sedem članov, sprejeti pa so bili tudi letni proračun za leto 2024, začasni proračun za leto 2025 in dogovor o strategiji ozaveščanja za razširitev članstva registra na tretje države. Odbor je eden glavnih organov registra in je ključnega pomena za začetek poglobitnega dela registra, tj. predlaganje pravil in postopkov, ki urejajo delo registra, ter sprejemanje končnih odločitev o upravičenih zahtevkih, ki jih je mogoče vpisati v register. Na začetku se bo register posvetil tudi razvoju svoje digitalne platforme. Cilj je glavne dejavnosti, tj. sprejemanje zahtevkov, začeti v prvem četrtletju leta 2024.

Predsedstvo se je prednostno posvetilo doseganju napredka pri dveh zakonodajnih instrumentih v pravosodju, ki sta trenutno v obravnavi in sta povezana z učinkovitostjo omejevalnih ukrepov EU.

Prvi instrument je predlog direktive o kršitvah omejevalnih ukrepov, ki določa minimalna pravila glede opredelitve kaznivih dejanj ter vrst in ravni sankcij. Drugi trialog o tem je potekal 26. septembra. Cilj obeh sozakonodajalcev je doseči celovit dogovor med španskim predsedovanjem. Tretji in morda zadnji trialog je načrtovan za 30. november.

Drugi instrument je predlog direktive o povrnitvi in odvzemu sredstev, ki bo razširila možnosti za zaplembo, tudi „nepojasnjene premoženja“, in okrepila delovanje nacionalnih uradov za odvzem premoženske koristi. Med drugim se bo uporabljala za kazniva dejanja, ki jih zajema direktiva o kršitvah omejevalnih ukrepov. Cilj obeh sozakonodajalcev je doseči dogovor med španskim predsedovanjem. Delo se je po drugem trialogu, ki je potekal 3. oktobra, nadaljevalo na tehnični ravni. Tretji in morda zadnji trialog je načrtovan za 12. december.